

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Calvinismos huic sententiæ insipienter objectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ante prævisa peccata, sed ab illorum præscientia ut à causa motiva dependet. Ita D. Thomas loco superius allegato ex 1. sent. ad Annibaldum, ubi ait: *Voluntas damnationis respicit rationem voliti ex parte damna, cum damnatio ex debito inferatur.*

Colligitur etiam hæc veritas ex Concilio Valentiniano 3. cap. 3 ubi sic dicitur: *Fidenter satemur prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem: in electione tamen salvandorum misericordiam Dei præcedere meritum bonum; in damnatione autem periturorum, meritum malum præcedere iustum Dei iudicium.* Quibus verbis Concilium inter prædestinationem & reprobationem positivam, quam damnationem appellat, hoc discrimen constituit: quod prima, quia est ex Dei misericordia, & gratuita dilectione, antecedit præscientiam meritorum; secunda verò, quia est actus iustitiæ punitivæ, supponit merita mala seu peccata prævisa, Eandem differentiam tradit S. Thomas ad Rom. 9. lect. 2. versùs finem, his verbis: *Differt quantum ad hoc (scilicet reprobatio à prædestinatione) quod prædestinatio importat preparationem meritorum quibus pervenitur ad gloriam, & idè præscientia meritorum non potest esse aliqua ratio prædestinationis, quia merita prævisa cadunt sub prædestinatione. Sed præscientia peccatorum potest esse aliqua ratio reprobationis ex parte pœnae que preparatur reprobatis, in quantum scilicet Deus preponit se puniendum malos, propter peccata quæ à se ipsis habent, non à Deo.*

42 Dices, Concilium Valentinianum, & D. Thomam ibi non loqui de voluntate intentiva pœnae, sed tantum de voluntate executiva illius, quæ demerita prævisa supponit.

Sed contra: Juxta hanc explicationem non potest subsistere discrimen illud quod Concilium & S. Thomas statuunt inter prædestinationem & reprobationem, gloriæ enim exequenda, & voluntatis executivæ illius, datæ aliqua ratio ex parte nostræ, scilicet merita, ut in 2. disp. ostendimus: Ergo ut inter reprobationem & prædestinationem, prædictum discrimen subsistat, hæc testimonia intelligenda sunt de deputazione ad pœnam, secundum voluntatem intentivam, & non solum de ipsa executione, aut voluntate executiva illius.

43 Probatur etiam conclusio ratione. Sicut punire aliquem sine culpa, injustum est: ita & velle eum punire, illumque ad pœnam deputare ante prævisionem culpæ. Ergo cum Deus sit summè iustus, non potest velle punire aliquem, eumque ad pœnam destinare, nisi post prævisionem culpæ.

44 Dices, Corona ut corona, non minùs dependet in executione à meritis, quàm pœna ut pœna à demeritis: At non obstante illà dependentiâ, corona potest priùs intendi, quàm merita prævideantur, ut constat ex dictis disp. 2. Ergo etiam non obstabit dependentia pœnæ in executione à demeritis, quin ante illorum prævisionem à Deo eligi vel intendi possit.

Respondet negando paritatem. Ratio disparitatis est primò: quia quòd electio ad gloriam, etiam ut coronam, fiat ante prævisa merita, nulli ex hoc inferitur injuria, bene autem si decretum infligendi pœnam antecederet præscientiam peccati. Secundo, quia corona in ordine intentionis non dependet à meritis, sed causat illa, eo quòd, cum sit bonum, per se, & non occa-

tionatum, possit intendi independentè ab aliter prævisione. Pœna autem, quia bonum occasionatum est, nec exequi, nec intendi potest, nisi occasione culpæ prævisa.

Ex quo sumi potest secunda ratio pro nostra conclusione. Nam pœna, ut pœna, est bonum quoddam occasionatum: Sed bonum occasionatum, cum non ametur nisi occasione mali, illius prævisionem necessariò supponit: Ergo voluntas puniendi & infligendi pœnam, supponit in Deo prævisionem culpæ, & ab illa dependet. Unde Damascenus lib. 2. de fide cap. 29. docet quòd Deus ex se ipso movetur ad miserendum: ad puniendum verò non nisi ex nostra præsupposita culpâ. Et Tertullianus lib. 2. contra Marcionem sic ait: *Deus ex se ipso bonus est, ex nobis iustus (intellige iustitiâ vindicativâ) Prior est bonitas Dei, secundum naturam, posterior severitas secundum causam; illa propria, hæc accommodata: illa educta, hæc adhibita.*

Denique velle punire aliquem, est illum odio habere, non solum negativè, sed etiam positivè: At odium Dei positivum necessariò supponit culpam, juxta illud Sapient. 14. *Odio sum Deo impius, & impietas ejus:* Ergo voluntas puniendi, & infligendi pœnam sensus, culpæ prævisionem supponit. Et idem dicendum est de voluntate infligendi pœnam damni, seu carentiam vilionis beatæ, prout habet rationem privationis & pœnæ: hæc enim sub hac ratione, non minùs culpæ, saltem originalis, prævisionem supponit, quam voluntas infligendi pœnam sensus. Unde Deus vult reprobus denegare gloriam duplici titulo: indebiti scilicet beneficii, ante prævisionem culpæ, & pœnæ debitæ, post peccatorum prævisionem. Nam sicut quòd aliquid non debeatur alicui, non tollit quominus possit illud demereri; ita & quòd denegetur per modum indebiti beneficii, non tollit quin simul alio titulo, nempe ob demerita, & per modum pœnæ, denegari possit.

§. III.

D Calvinismus huic sententiæ insipienter objicitur.

Valentinus Herice tract. 3. disp. 3. in sententiam Thomistarum jam explicatam acriter invehitur, eamque Calviniani erroris fulgine omnibus modis tingere ac denigrare conatur. Nam ibidem cap. 3. dicit, illam defendere nulli Catholicorum debere permitti. Et infra, relatis quatuor conclusionibus, quibus P. Beccanus errorem Calvinistarum, de prædestinatione & reprobatione exponit (& quos idem Herice, Thomistarum sententiam continere dicit) sic tandem concludit. *Ex hoc Lector deprehendet, quam fugienda doctrina Thomistarum (scilicet Alvarus, Bannis, & Zumel, quos cap. 1. citaverat) propriam nimiam consonantiam cum Calvinii erroribus. Sic egregius noster Encomialtes, cui concinit Alacon. Tract. 4. de prædest. disp. 5. cap. 1. num. 1. & 7. & plures alii ejusdem familia: quibus in primis oppono, mirum esse quòd pro hac sententia solos Thomistas referant, illamque non videntur apud Jacobum Granado tract. 6. disp. 2. ubi docet (teste Arriagâ ejusdem Societatis) reprobationem non solum negativam, & sumptam pro voluntate excludendi reprobos à gloria, sed etiam positivam, & prout importat voluntatem eis infligendi pœnam æternam damni & sensus demeriti prævisa antevertere. Quare si opinio Alvarus, solum reprobationem negativam in beneplacitum*

im divine voluntatis referentis, aliquam A
meretur censuram; à fortiori sententia Grana-
do, Calviniani erroris notam vitare non poterit.

Secundo dico, hoc telum in ipsum Adversa-
rium facile posse retorqueri. Nam etiam Fau-
stus Sempelagianorum Antesignanus, in libris
de gratia & libero arbitrio, ab Hormisda, &
universalis Ecclesia damnatis ut hæreticis, &
Pelagianam doctrinam continentibus (ut fate-
tur ipse Herice tract. 3. disp. 26. cap. 3.) ex-
presse docet prædestinationem & reprobatio-
nem à præscientia meritorum & demeritorum,
ut à causa motiva procedere; & Augustini sen-
tentiam oppositam docentis, gentilitis supersti-
tiosa impietatem appellat. Ex quo prudens Lector
facile deprehendet, quam sit fugienda doctrina
Herice, propter nimiam ejus consonantiam cum
Faufti, & aliorum Sempelagianorum erroribus, ut
ipsius verbis utar.

Quod si respondeat, Faustum in hoc non esse
hæreticum, nec ullam promereri censuram: si-
militer etiam nos dicimus; Calvinum non eras-
se, nec esse reprehensione dignum, ex eo præci-
se quod docuerit reprobationem negativam,
seu voluntatem excludendi reprobos à gloria,
ex mero Dei beneplacito procedere, & ante-
venire præscientiam demeritorum, sed in aliis
quæ huic doctrinæ Catholica immiscuit, vel ex
illa per malam consequentiam deduxit.

Calvinus ergo duo asseruit. Primum est, præ-
destinationem & reprobationem merita & de-
merita antecedere, esseque secundum beneplaci-
tum Dei prædestinantis ac reprobantis. Se-
cundum quod ex hoc intulit, est tolli nostram
libertatem, & consequenter in executione sal-
vari homines, & reprobari seu damnari, absque
ullis meritis vel demeritis. Primum docuit locis
quæ referuntur Beccanus in summa Theologiæ cap.
16. & in hoc non damnatur Calvinus, nec ul-
lam promeretur censuram, sed sub lite ac di-
sputatione Theologorum versatur. Imò Bellar-
minus supra relatus asserit, quod sententia que
ponit prædestinationem ante præscientiam me-
ritorum, Non quorumvis doctorum opinio, sed H-
DES ECCLESIAE CATHOLICÆ, dici debet.

Secundum asseruit lib. 3. instit. c. 23. ubi hæc
scribit: Non dubitabo igitur cum Augustino simplici-
ter asseri, voluntatem Dei esse rerum necessitatem,
atque in necessario futurum quod ipse voluerit. Id-
em docuerat lib. 1. cap. 18. & lib. 2. cap. 25.
Ex quo ulterius super cap. 1. Epistolæ ad Roma-
nos, intulit Deum esse causam peccati, non so-
lum permittentem, sed etiam efficientem. Cer-
tamen est (inquit) non sinendo tantum & connivendo,
dum permittit homines prolabi, sed iudicio id ordi-
nata partem à propria conscientia, tum à diabolo in-
dignis prædi & alia agantur, ideo voce utitur Paulus,
quam minus violenter torquent, qui solè Dei permis-
sione in peccatum agnos putant. Idem docet lib. 2.
instit. cap. 18. & lib. 3. cap. 2. aliisque in locis,
quæ Tractatu præcedenti retulimus.

Igitur in his tribus Calvinus erravit, & ab Ec-
clesia damnatur ut hæreticus. Primum, quod do-
cuerit prædestinatos & reprobos absque liber-
tate salvati & damnari. Secundo, quod dixerit
Deum esse autorem peccati, & necessitare mi-
seros mortales ad omnia flagitiorum genera
perpetranda. Tertio, eò quod asseruerit, salvati
& damnari homines in executione, absque ullis
meritis & demeritis. Nam licet hoc ultimum
expresse non dixerit, colligitur tamen per evi-

dentem consequentiam ex aliis quæ asseruit.

Cum enim absque libertate meritum vel deme-
ritum esse non possit, negans expresse libera-
tem, solumque involuntate mota à Deo sponta-
neitatem admittens, ex consequenti negavit
meritum & demeritum, ac proinde cogitur dic-
cere homines in executione salvari & damnari
absque meritis, & prædestinationem nec ante-
cedenter merita supponere ut motiva divina
intentionis, nec illa consequenter inferre ut
motiva executionis: quod cum nos constanter
negemus, toto cælo à Calvinii errore distamus,
ut ingenuè fateatur Arriaga, loco supra citato,
ubi loquens de sententia Granado & Thomista-
rum, & acrem illam Herice censuram, merito
reprehendens, subdit: Ego ab his censuris abstinens,
opinor in alio longè diverso sensu ab Hæreticis fuisse
traditam, quatenus illi dicunt Deum cogere & impel-
lere ad peccatum. Ex quibus facile intelliges, He-
rice nec doctrinam Thomistarum, nec Calvinii
errorem intellexisse, sed temere ac inconsiderate
scripsisse, fugiendam esse doctrinam Thomistarum,
propter nimiam consonantiam cum Calvinii erroribus.

Certe majori attentione opus est, nec ita levi-
ter precipitandum iudicium, cum de Catholico-
rum sententiis agitur, ut hæreticorum errore
notentur, cum tam longè absint ab hæreticorum
sensu. Quomodo id Christianæ charitati, mode-
stiaque conveniat, fateor me ignorare, nec vi-
deo quâ fronte disputationes, quæ inter Catho-
licos & Religiosos viros, sine contentione, ut
Apostolus monet, sine amaritudine & felle, io-
lius indagandæ veritatis causâ tractandæ sunt,
ad tam amara verba, imò gravissimam contumeliam
reducantur. Sed hujus Authoris consuetudo
est, dum rationum pondere destituitur, ver-
borum aculeos in Thomistarum scholam infi-
gere, & contumeliarum spicula in eos vibrare,
cum sagittis argumentorum, ejus pharetra eva-
cuata est, atque Sepiarum more, arramentum
ante se vomere, ut piscatoris effugiat manum.
Nec mirum quod conetur Thomistis fidem eri-
pere, cum etiam Deo, qui, ut ait D. Joannes, cha-
ritas est, abstulerit charitatem: docuit enim amo-
rem Deo cum proprietate non competere:
quam sententiam ut singularem, & temerariam
communiter rejiciunt Theologi, & nos illam
Tractatu præcedenti confutavimus.

S. IV.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: D. Prosper in resp. ad 2. ob-
jectionem Gallorum ait: Quia Dei præscien-
tiam non latuit nec se fecit sine dubio talem nunquam
elegit. Et in responsionibus ad objectiones Vin-
cent. resp. 12. Quia, inquit, præsciti sunt Casari, non
sunt prædestinati. Idem habet Fulgentius lib. 1. ad
Monimum cap. 24. his verbis: Prædestinavit illos
ad supplicium, quos à se præscivit, voluntatis mala vi-
tio discessuros.

Respondeo in primo & secundo testimonio,
particulam quia, non sumi in sensu causali, sed il-
lativo, ex præscientia enim peccati nunquam re-
mittendi, ad reprobationem negativam bona est
illatio & consequentia, quamvis talis præscien-
tia non sit illius causa. Eodem modo explicat D.
Thomas quæst. 2. de verit. art. 14. verba Orige-
nis dicentis: Quia futurum est aliquid, ideo scitur
à Deo antequam fiat, & dicit, Hoc esse intelligen-
dum secundum causam consequentiam, non secundum
causam essendi: id est in sensu tantum illativo,

non